

Regeringens proposition

1979/80: 46

om internationella transporter av lik;

beslutad den 25 oktober 1979.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga de förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

HÅKAN WINBERG

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner en överenskommelse mellan medlemsstaterna i Europarådet om internationella transporter av lik. Överenskommelsen innebär att de anslutna staterna förbinder sig att tillämpa enhetliga bestämmelser för sådana transporter i fråga om kistans beskaffenhet, behövliga dokument m. m. Överenskommelsen föranleder en lagändring, som bör träda i kraft så snart som möjligt efter riksdagens beslut.

Förslag till**Lag om ändring i lagen (1963: 537) om gravrätt m. m.**

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1963: 537) om gravrätt m. m.¹
dels att i 2, 5, 14, 17 och 18 §§ ordet "Konungen" i olika böjningsformer
skall bytas ut mot "regeringen" i motsvarande form,
dels att 19 § skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Konungen äger meddela närma-
re bestämmelser om tillämpningen
av denna lag.

Föreslagen lydelse

19 §

*Regeringen eller den myndighet
som regeringen bestämmer medde-
lar föreskrifter om transport av
stoft efter avlidna till eller från Sve-
rige.*

Denna lag träder i kraft två veckor efter den dag, då förordningen enligt
uppgift på den utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

¹ Senaste lydelse av 17 § 1971: 633.

JUSTITIEDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1979-10-25

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Ullsten, Bohman, Mundebo, Wikström, Friggebo, Mogård, Dahlgren, Åsling, Söder, Krönmark, Burenstam Linder, Wirtén, Holm, Andersson, Boo, Winberg, Adelsohn, Danell

Föredragande: statsrådet Winberg

Proposition om internationella transporter av lik

1 Inledning

Europarådets ministerkommitté beslöt år 1967 att låta utreda frågan om internationella transporter av lik. Den gällande överenskommelsen på området, Berlinavtalet den 10 februari 1937, ansågs vara i behov av en översyn bl. a. med hänsyn till den utveckling av de internationella handelsförbindelserna och turismen som hade ägt rum under de senaste decennierna. Ett förslag till ny överenskommelse utarbetades av Europeiska hälsovårdskommittén och antogs av Europarådets ministerkommitté i april 1973. Överenskommelsen öppnades för undertecknande av medlemsstaterna den 26 oktober 1973 och trädde i kraft den 11 november 1975. Den har hittills tillträtts av sex stater, nämligen Cypern, Island, Nederländerna, Norge, Turkiet och Österrike. Överenskommelsen bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga*.

Vid beredningen av frågan om Sveriges tillträde till överenskommelsen har yttranden avgetts av nämnden för internationella hälso- och socialvårdsärenden och socialstyrelsen.

Efter samråd med chefen för socialdepartementet vill jag nu ta upp frågan om godkännande av överenskommelsen och om behövliga författningsändringar.

2 Föredragandens överväganden

De författningsbestämmelser som gäller f. n. beträffande transport av lik finns i begravningskungörelsen (1963: 540). Några särskilda bestämmelser om införsel av lik till Sverige finns inte. I 19 och 20 §§ finns dock vissa bestämmelser om begravning av personer som har avlidit utomlands. Bl. a. krävs det tillstånd av polismyndigheten eller länsstyrelsen för att gravsättning eller eldbegängelse skall få ske av stoftet efter den som har avlidit i utlandet.

Utförsel av lik regleras i 21 § begravningskungörelsen, som endast innehåller föreskrifter om att stoftet efter en person som har avlidit i Sverige inte får föras ut ur landet, om inte ett intyg från pastorsämbetet om att gravsättning eller eldbegängelse får äga rum lämnas till tullmyndigheten i utförselorten. Dessutom finns det i 31–33 §§ bestämmelser om flyttning av gravsatt stoft.

Europarådets överenskommelse om transport av lik den 26 oktober 1973 innehåller bestämmelser dels om hur ett lik skall vara förpackat under en internationell transport, dels om att ett lik under en sådan transport skall åtföljas av en passersedel som skall vara avfattad på engelska eller franska och innehålla uppgifter om den avlidnes namn, dödsorsaken m. m.

Nämnden för internationella hälso- och socialvårdsärenden har förklarat att hinder inte synes föreligga mot att Sverige biträder överenskommelsen. Socialstyrelsen, som har övervägt behovet av anvisningar för att överenskommelsen skall kunna tillämpas i Sverige, har uttalat att ett tillträde från svensk sida bör föranleda ändringar av bestämmelserna om tillstånd till gravsättning eller eldbegängelse i 20 § begravningskungörelsen och av vissa tillämpningsföreskrifter till kungörelsen. I sitt yttrande har socialstyrelsen vidare förordat att polismyndigheterna ges behörighet att utfärda passersedlar enligt särskilda anvisningar.

Enligt min mening är det otvivelaktigt en fördel om de föreskrifter som gäller i olika stater för transporter av stoft efter avlidna från en stat till en annan så långt som möjligt är enhetliga. Detta bidrar till att underlätta de transporter som behöver äga rum. Det är också önskvärt att föreskrifterna är så enkla som möjligt. Med dessa utgångspunkter anser jag att den ifrågavarande europarådsöverenskommelsen är ändamålsenlig och att den tillgodoser de krav som kan ställas från svensk sida. Jag föreslår därför att överenskommelsen godkänns.

Ett tillträde till överenskommelsen föranleder vissa författningsändringar och en del nya bestämmelser. De bestämmelser som behövs bör kunna meddelas av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer. Som jag förut har nämnt finns det redan nu vissa bestämmelser om transport av lik i begravningskungörelsen. Det är därför naturligt att ta in bestämmelserna om internationella transporter i samma kungörelse eller i tillämpningsföreskrifter till kungörelsen.

För att de behövliga bestämmelserna skall kunna meddelas av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer krävs ett bemyndigande av riksdagen (8 kap. 7 och 11 §§ regeringsformen). Enligt 19 § lagen (1963: 537) om gravrätt m. m. får regeringen meddela närmare bestämmelser om tillämpningen av den lagen. Denna bestämmelse kan dock inte anses innefatta något bemyndigande att meddela sådana bestämmelser om internationella transporter av lik som föranleds av att Sverige tillträder europarådsöverenskommelsen. Jag föreslår därför att det i 19 § tas in en bestämmelse som bemyndigar regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om transport av stoft efter avlidna till eller från Sverige. Den nuvarande bestämmelsen i 19 § bör kunna upphävas, eftersom regeringen numera direkt på grund av regeringsformen har rätt att meddela föreskrifter om verkställighet av lag.

Europarådsöverenskommelsen trädde i kraft den 11 november 1975 sedan den hade tillträtts av tre medlemsstater. För medlemsstater som undertecknar överenskommelsen därefter träder den i kraft en månad efter dagen för undertecknandet. Tidpunkten för ett eventuellt svenskt undertecknande av överenskommelsen är beroende av när riksdagen kan fatta beslut om godkännande. Den föreslagna ändringen i lagen om gravrätt m. m. bör träda i kraft så snart som möjligt efter riksdagens beslut, så att regeringen eller behörig myndighet i tid kan meddela de bestämmelser som behövs när överenskommelsen träder i kraft i förhållande till Sverige. Jag föreslår därför att lagändringen skall träda i kraft två veckor efter utgivningen i Svensk författningssamling.

3 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att

dels godkänna överenskommelsen den 26 oktober 1973 om transport av lik,

dels antaga ett inom justitiedepartementet upprättat förslag till lag om ändring i lagen (1963: 537) om gravrätt m. m.

4 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga de förslag som föredraganden har lagt fram.

Agreement on the Transfer of Corpses

The member States of the council of Europe, signatory hereto,

Considering that there is an increasing need to simplify formalities relating to the international transfer of corpses;

Bearing in mind that the transfer of corpses does not create a risk to health even if death was due to a communicable disease provided that appropriate measures are taken, in particular with regard to the imperviousness of the coffin,

Have agreed as follows:

Article 1

1. The Contracting Parties shall apply, as between themselves, the provisions of this Agreement.

2. For the purpose of this Agreement, transfer of corpses is understood to be the international transport of human remains from the State of departure to the State of destination; the State of departure is that in which the transfer began; in the case of exhumed remains, it is that in which burial had taken place; the State of destination is that in which the corpse is to be buried or cremated after the transport.

3. This Agreement shall not apply to the international transport of ashes.

Article 2

1. The provisions of this Agreement embody the maximum requirements which may be stipulated in connection with the despatch of corpses from, their transit through, or their admission to the territory of a Contracting Party.

2. The Contracting Parties remain free to grant greater facilities either by means of bilateral agreements or by decisions arrived at by common accord in special cases and in particular in the case of transfer between frontier regions.

For such agreements or decisions to be applicable in any given case, the consent of all the States involved must be obtained.

Accord sur le transfert des corps des personnes décédées

Les Etats membres du Conseil de l'Europe, signataires du présent Accord,

Considérant la nécessité de simplifier les formalités relatives au transfert international des corps des personnes décédées;

Tenant compte du fait que le transfert du corps d'une personne décédée ne crée aucun risque sur le plan sanitaire, même si le décès est dû à une maladie transmissible, lorsque des mesures appropriées sont prises, en particulier en ce qui concerne l'étanchéité du cercueil,

Sont convenus de ce qui suit :

Article 1

1. Les Parties Contractantes appliqueront, dans les relations entre elles, les dispositions du présent Accord.

2. Aux fins du présent Accord, on entend par transfert de corps le transport international de corps de personnes décédées de l'Etat de départ vers l'Etat de destination ; l'Etat de départ est celui où le transfert a commencé ou, dans le cas d'un corps exhumé, celui où a eu lieu l'inhumation ; l'Etat de destination est celui où le corps devra être inhumé ou incinéré après le transport.

3. Le présent Accord ne s'applique pas au transport international de cendres.

Article 2

1. Les dispositions du présent Accord constituent les conditions maximales exigibles pour l'expédition du corps d'une personne décédée ainsi que pour le transit ou l'admission de celui-ci sur le territoire d'une des Parties Contractantes.

2. Les Parties Contractantes restent libres d'accorder des facilités plus grandes par application soit d'accords bilatéraux, soit de décisions prises d'un commun accord dans des cas d'espèce, notamment lorsqu'il s'agit de transfert entre régions frontalières.

Pour l'application de tels accords et décisions dans des cas d'espèce, le consentement de tous les Etats intéressés sera requis.

*Bilaga
(Översättning)*

Överenskommelse om transport av lik

Europarådets medlemsstater, undertecknare av denna överenskommelse,

som anser att det är nödvändigt att förenkla formaliteterna vid internationella transporter av lik,

som beaktar att transport av lik inte medför några hälsorisker, även om dödsfallet beror på en överförbar sjukdom, under förutsättning att lämpliga åtgärder vidtas, framför allt för att kistan skall vara ogenomtränglig,

har överenskommit följande:

Artikel 1

1. De avtalsslutande parterna skall samsamt tillämpa bestämmelserna i denna överenskommelse.

2. Med transport av lik avses i denna överenskommelse internationell transport av mänskliga kvarlevor från en avresestat till en bestämmelsestat; avresestaten är den stat där transporten börjar eller, om det gäller uppgrävda kvarlevor, den stat där begravningen har ägt rum; bestämmelsestaten är den stat där liket skall begravas eller kremeras efter transporten.

3. Denna överenskommelse tillämpas inte på internationell transport av aska.

Artikel 2

1. Bestämmelserna i denna överenskommelse anger de maximikrav som får föreskrivas för avsändande av lik liksom för transit eller mottagande av lik på en avtalsslutande parts territorium.

2. Det står de avtalsslutande parterna fritt att föreskriva lindrigare krav antingen genom bilaterala överenskommelser eller genom samstämmiga beslut i särskilda fall, i synnerhet när det gäller transport mellan gränsområden.

För att sådana överenskommelser eller beslut skall få tillämpas i ett visst fall krävs samtycke av alla berörda stater.

Article 3

1. Any corpse shall, during the transfer, be accompanied by a special document (*laissez-passer* for a corpse) issued by the competent authority of the State of departure.

2. The *laissez-passer* shall include at least the information set out in the model annexed to the present Agreement; it shall be made out in the official language or one of the official languages of the State in which it was issued and in one of the official languages of the Council of Europe.

Article 4

With the exception of the documents required under international conventions and agreements relating to transport in general, or future conventions or arrangements on the transfer of corpses, neither the State of destination nor the transit State shall require any documents other than the *laissez-passer* for a corpse.

Article 5

The *laissez-passer* is issued by the competent authority referred to in Article 8 of this Agreement, after it has ascertained that:

(a) all the medical, health, administrative and legal requirements of the regulations in force in the State of departure relating to the transfer of corpses and, where appropriate, burial and exhumation have been complied with;

(b) the remains have been placed in a coffin which complies with the requirements laid down in Articles 6 and 7 of this Agreement;

(c) the coffin only contains the remains of the person named in the *laissez-passer* and such personal effects as are to be buried or cremated with the corpse.

Article 6

1. The coffin must be impervious; the inside must contain absorbent material. If the competent authority of the State of departure consider it necessary the coffin must be pro-

Article 3

1. Tout corps d'une personne décédée doit être accompagné, au cours du transfert international, d'un document spécial dénommé "laissez-passer mortuaire", délivré par l'autorité compétente de l'Etat de départ.

2. Le laissez-passer doit reproduire au moins les données figurant dans le modèle annexé au présent Accord; il doit être libellé dans la langue officielle ou dans l'une des langues officielles de l'Etat dans lequel il est délivré et dans l'une des langues officielles du Conseil de l'Europe.

Article 4

A l'exception des documents prévus par les conventions et accords internationaux relatifs aux transports en général, ou les conventions ou arrangements futurs sur le transfert des corps des personnes décédées, il n'est pas exigé par l'Etat de destination ni par l'Etat de transit d'autres pièces que le laissez-passer mortuaire.

Article 5

Le laissez-passer est délivré par l'autorité compétente visée à l'Article 8 du présent Accord après que celle-ci se soit assurée que :

(a) les formalités médicales, sanitaires, administratives et légales exigées pour le transfert des corps des personnes décédées, et, le cas échéant, pour l'inhumation et l'exhumation, en vigueur dans l'Etat de départ, ont été remplies ;

(b) le corps est placé dans un cercueil dont les caractéristiques sont conformes à celles définies aux articles 6 et 7 du présent Accord ;

(c) le cercueil ne contient que le corps de la personne mentionnée dans le laissez-passer et les objets personnels destinés à être inhumés ou incinérés avec le corps.

Article 6

1. Le cercueil doit être étanche ; il doit également contenir une matière absorbante. Si les autorités compétentes de l'Etat de départ l'estiment nécessaire, le cercueil doit

Artikel 3

1. Varje lik skall under transporten åtföljas av en särskild handling, passersedel för lik, som utfärdas av behörig myndighet i avresestaten.

2. Passersedeln skall minst innehålla de uppgifter som anges i det formulär som är bifogat denna överenskommelse; den skall avfattas på det officiella språket eller ett av de officiella språken i den stat där den har utfärdats samt på ett av Europarådets officiella språk.

Artikel 4

Bortsett från sådana handlingar som krävs enligt internationella konventioner och överenskommelser beträffande transporter i allmänhet eller enligt framtida konventioner eller överenskommelser om transport av lik får varken bestämmelsestaten eller transitstaten kräva några andra handlingar än passersedel för lik.

Artikel 5

Passersedel utfärdas av sådan behörig myndighet som avses i artikel 8 i denna överenskommelse, sedan myndigheten har försäkrat sig om att:

(a) alla de medicinska, sanitära, administrativa och rättsliga krav är uppfyllda som gäller i avresestaten för transport av lik och, i tillämpliga fall, för begravning och uppgrävning;

(b) kvarlevorna har placerats i en kista som uppfyller de krav som anges i artikel 6 och 7 i denna överenskommelse;

(c) kistan inte innehåller något annat än kvarlevorna efter den person som anges i passersedeln och sådana personliga tillhörigheter som skall begravas eller brännas tillsammans med liket.

Artikel 6

1. Kistan måste vara ogenomtränglig; insidan skall innehålla absorberande material. Om behörig myndighet i avresestaten anser det nödvändigt, skall kistan vara försedd med

vided with a purifying device to balance the internal and external pressures. It may consist of:

(i) either an outer coffin in wood with sides at least 20 mm thick and an inner coffin of zinc carefully soldered or of any other material which is selfdestroying;

(ii) or a single coffin in wood with sides at least 30 mm thick lined with a sheet of zinc or of any other material which is self-destroying.

2. If the cause of death is a contagious disease, the body itself shall be wrapped in a shroud impregnated with an antiseptic solution.

3. Without prejudice to the provisions of paragraphs 1 and 2 of this Article the coffin, if it is to be transferred by air, shall be provided with a purifying device or, failing this, present such guarantees of resistance as are recognised to be adequate by the competent authority of the State of departure.

Article 7

If the coffin is to be transported like an ordinary consignment, it shall be packaged so that it no longer resembles a coffin, and it shall be indicated that it be handled with care.

Article 8

Each Contracting Party shall communicate to the Secretary General of the Council of Europe the designation of the competent authority referred to in Article 3, paragraph 1, Article 5 and Article 6, paragraphs 1 and 3 of this Agreement.

Article 9

If a transfer involves a third State which is a Party to the Berlin Arrangement concerning the conveyance of corpses of 10 February 1937, any Contracting State to this Agreement may require another Contracting State to take such measures as are necessary for the former Contracting State to fulfil its obligations under the Berlin Arrangement.

être muni d'un appareil épurateur destiné à égaliser la pression intérieure et extérieure. Il doit être constitué :

(i) soit d'un cercueil extérieur en bois dont l'épaisseur des parois ne doit pas être inférieure à 20 mm et d'un cercueil intérieur en zinc soigneusement soudé ou en toute autre matière autodestructible ;

(ii) soit d'un seul cercueil en bois dont l'épaisseur des parois ne doit pas être inférieure à 30 mm, doublé intérieurement d'une feuille de zinc ou de toute autre matière autodestructible.

2. Si le décès est dû à une maladie contagieuse, le corps lui-même sera enveloppé dans un linceul imbibé d'une solution antiseptique.

3. Sans préjudice des dispositions des paragraphes 1 et 2 du présent article, le cercueil doit comporter, lorsque le transfert est effectué par la voie aérienne, un appareil épurateur ou, à défaut, présenter des garanties de résistance reconnues comme suffisantes par l'autorité compétente de l'Etat de départ.

Article 7

Lorsque le cercueil est transporté comme fret ordinaire, il doit être placé dans un emballage n'ayant pas l'apparence d'un cercueil et sur lequel on indiquera qu'il doit être manipulé avec précaution.

Article 8

Toute Partie Contractante communiquera au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe la désignation de l'autorité compétente mentionnée à l'article 3, paragraphe 1, à l'article 5 et à l'article 6, paragraphes 1 et 3 du présent Accord.

Article 9

Si un transfert concerne un Etat tiers qui est Partie à l'Arrangement de Berlin sur le transfert des corps du 10 février 1937, tout Etat Contractant au présent Accord peut demander à un autre Etat Contractant de prendre les mesures nécessaires pour permettre au premier de ces Etats Contractants de satisfaire à ses obligations aux termes de l'Arrangement de Berlin.

en reningsanordning för att utjämna inre och yttre tryck. Kistan kan bestå av:

(i) antingen en yttre träkista med minst 20 mm tjocka sidor och en inre kista av zink som är omsorgsfullt lödd eller av något annat självförstörande material;

(ii) eller en enda träkista med minst 30 mm tjocka sidor, invändigt klädd med zink eller något annat självförstörande material.

2. Om döden har förorsakats av en smittosam sjukdom, skall själva kroppen kläs i en svepning indränkt med antiseptisk lösning.

3. Utöver vad som krävs enligt bestämmelserna i punkt 1 och 2 i denna artikel skall en kista som skall transporteras med flyg vara försedd med en reningsanordning eller, om sådan saknas, förete hållbarhetsgarantier som godkänns av behörig myndighet i avresstaten.

Artikel 7

Om kistan skall transporteras med vanlig frakt, skall den förpackas så att den inte ser ut som en kista, och på förpackningen skall anges att den skall hanteras med varsamhet.

Artikel 8

Varje avtalsslutande part skall lämna Europarådets generalsekreterare uppgift om behörig myndighet som avses i artikel 3 första stycket, artikel 5 och artikel 6 första och tredje styckena i denna överenskommelse.

Artikel 9

Om en transport berör en tredje stat som är ansluten till Berlinavtalet om transport av lik den 10 februari 1937, får varje stat som är avtalsslutande part i förevarande överenskommelse kräva att en annan avtalsslutande part vidtar nödvändiga åtgärder för att den förstnämnda avtalsslutande staten skall kunna fullgöra sina åtaganden enligt Berlinavtalet.

Article 10

1. This Agreement shall be open to signature by the member States of the Council of Europe, who may become Parties to it either by:

(a) signature without reservation in respect of ratification or acceptance, or

(b) signature with reservation in respect of ratification or acceptance, followed by ratification or acceptance.

2. Instruments of ratification or acceptance shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 11

1. This Agreement shall enter into force one month after the date on which three member States of the Council shall have become Parties to the Agreement, in accordance with the provisions of Article 10.

2. As regards any member State who shall subsequently sign the Agreement without reservation in respect of ratification or acceptance or who shall ratify or accept it, the Agreement shall enter into force one month after the date of such signature or after the date of deposit of the instrument of ratification or acceptance.

Article 12

1. After the entry into force of this Agreement, the Committee of Ministers of the Council of Europe may invite any non-member State to accede thereto.

2. Such accession shall be effected by depositing with the Secretary General of the Council of Europe an instrument of accession which shall take effect one month after the date of its deposit.

Article 13

1. Any Contracting Party may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance or accession, specify the territory or territories to which this Agreement shall apply.

2. Any Contracting Party may, when depo-

Article 10

1. Le présent Accord est ouvert à la signature des Etats membres du Conseil de l'Europe qui peuvent y devenir Parties par :

(a) la signature sans réserve de ratification ou d'acceptation ;

(b) la signature sous réserve de ratification ou d'acceptation, suivie de ratification ou d'acceptation.

2. Les instruments de ratification ou d'acceptation seront déposés près le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.

Article 11

1. Le présent Accord entrera en vigueur un mois après la date à laquelle trois Etats membres du Conseil seront devenus Parties à l'Accord conformément aux dispositions de l'article 10.

2. Pour tout Etat membre qui le signera ultérieurement sans réserve de ratification ou d'acceptation ou le ratifiera ou l'acceptera, l'Accord entrera en vigueur un mois après la date de la signature ou du dépôt de l'instrument de ratification ou d'acceptation.

Article 12

1. Après l'entrée en vigueur du présent Accord, le Comité des Ministres du Conseil de l'Europe pourra inviter tout Etat non membre du Conseil à adhérer au présent Accord.

2. L'adhésion s'effectuera par le dépôt, près le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe, d'un instrument d'adhésion qui prendra effet un mois après la date de son dépôt.

Article 13

1. Toute Partie Contractante peut, au moment de la signature ou au moment du dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation ou d'adhésion, désigner le ou les territoires auxquels s'appliquera le présent Accord.

2. Toute Partie Contractante peut, au mo-

Artikel 10

1. Denna överenskommelse är öppen för undertecknande av Europarådets medlemsstater, som kan tillträda den genom

(a) undertecknande utan förbehåll för ratifikation eller godkännande eller

(b) undertecknande med förbehåll för ratifikation eller godkännande, följt av ratifikation eller godkännande.

2. Ratifikations- och godkännandeinstrument skall deponeras hos Europarådets generalsekreterare.

Artikel 11

1. Denna överenskommelse träder i kraft en månad efter den dag då tre av rådets medlemsstater har tillträtt överenskommelsen enligt bestämmelserna i artikel 10.

2. För medlemsstat som undertecknar överenskommelsen senare utan förbehåll för ratifikation eller godkännande eller som ratificerar eller godkänner den, träder överenskommelsen i kraft en månad efter dagen för undertecknandet eller depositionen av ratifikations- eller godkännandeinstrumentet.

Artikel 12

1. Efter ikraftträdandet av denna överenskommelse får Europarådets ministerkommitté inbjuda varje stat som inte är medlem i rådet att ansluta sig till den.

2. Anslutning sker genom deposition hos Europarådets generalsekreterare av ett anslutningsinstrument som träder i kraft en månad efter dagen för depositionen.

Artikel 13

1. En avtalsslutande part kan vid tiden för undertecknande eller vid depositionen av sitt ratifikations-, godkännande- eller anslutningsinstrument ange det eller de territorier på vilka överenskommelsen skall tillämpas.

2. En avtalsslutande part kan vid deposi-

siting its instrument of ratification, acceptance or accession or at any later date, by declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend this Agreement to any other territory or territories specified in the declaration and for whose international relations it is responsible or on whose behalf it is authorised to give undertakings.

3. Any declaration made in pursuance of the preceding paragraph may, in respect of any territory mentioned in such declaration, be withdrawn according to the procedure laid down in Article 14 of this Agreement.

Article 14

1. This Agreement shall remain in force indefinitely.

2. Any Contracting Party may, insofar as it is concerned, denounce this Agreement by means of a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe.

3. Such denunciation shall take effect six months after the date of receipt by the Secretary General of such notification.

Article 15

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council and any State which has acceded to this Agreement of:

- (a) any signature without reservation in respect of ratification or acceptance;
- (b) any signature with reservation in respect of ratification or acceptance;
- (c) the deposit of any instrument of ratification, acceptance or accession;
- (d) any date of entry into force of this Agreement, in accordance with Article 11 thereof;
- (e) any declaration received in pursuance of the provisions of paragraphs 2 and 3 of Article 13;
- (f) any notification received in pursuance of the provisions of Article 14 and the date on which denunciation takes effect;
- (g) any communication made to him under Article 8.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Agreement.

ment du dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation ou d'adhésion, ou à tout autre moment par la suite, étendre l'application du présent Accord par déclaration adressée au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe, à tout autre territoire désigné dans la déclaration et dont elle assure les relations internationales ou pour lequel elle est habilitée à stipuler.

3. Toute déclaration faite en vertu du paragraphe précédent pourra être retirée, en ce qui concerne tout territoire désigné dans cette déclaration, aux conditions prévues par l'article 14 du présent Accord.

Article 14

1. Le présent Accord demeurera en vigueur sans limitation de durée.

2. Toute Partie Contractante pourra, en ce qui la concerne, dénoncer le présent Accord en adressant une notification au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.

3. La dénonciation prendra effet six mois après la date de la réception de la notification par le Secrétaire Général.

Article 15

Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe notifiera aux Etats membres du Conseil et à tout Etat ayant adhéré au présent Accord:

- (a) toute signature sans réserve de ratification ou d'acceptation ;
- (b) toute signature sous réserve de ratification ou d'acceptation ;
- (c) le dépôt de tout instrument de ratification, d'acceptation ou d'adhésion ;
- (d) toute date d'entrée en vigueur du présent Accord conformément à son article 11 ;
- (e) toute déclaration reçue en application des dispositions des paragraphes 2 et 3 de l'article 13 ;
- (f) toute notification reçue en application des dispositions de l'article 14 et la date à laquelle la dénonciation prendra effet ;
- (g) toute communication qui lui sera adressée en vertu de l'article 8.

En foi de quoi, les soussignés, dûment autorisés à cet effet, ont signé le présent Accord.

tionen av sitt ratifikations-, godkännande- eller anslutningsinstrument eller vid vilken som helst senare tidpunkt genom en förklaring till Europarådets generalsekreterare utsträcka denna överenskommelse till ett annat territorium eller andra territorier som anges i förklaringen och för vars internationella förbindelser parten är ansvarig eller på vars vägnar den är behörig att göra utfästelser.

3. En förklaring som har avgetts enligt föregående stycke kan frånträdas beträffande varje territorium, som anges i förklaringen, i enlighet med det förfarandet som föreskrivs i artikel 14 i denna överenskommelse.

Artikel 14

1. Denna överenskommelse skall ha obegränsad giltighetstid.

2. Varje avtalsslutande part kan, såvitt angår den själv, säga upp överenskommelsen genom en underrättelse till Europarådets generalsekreterare.

3. Uppsägningen träder i kraft sex månader efter den dag då generalsekreteraren mottog underrättelsen.

Artikel 15

Europarådets generalsekreterare skall underrätta rådets medlemsstater och varje stat som har anslutit sig till denna överenskommelse om:

(a) varje undertecknande utan förbehåll för ratifikation eller godkännande;

(b) varje undertecknande med förbehåll för ratifikation eller godkännande;

(c) varje deposition av ratifikations-, godkännande- eller anslutningsinstrument;

(d) varje ikraftträdandedag för denna överenskommelse enligt artikel 11;

(e) varje förklaring som har mottagits enligt bestämmelserna i artikel 13 andra och tredje styckena;

(f) varje underrättelse som har mottagits enligt bestämmelserna i artikel 14 och dagen då uppsägningen träder i kraft;

(g) varje medelande som har lämnats till honom enligt artikel 8.

Till bekräftelse härav har undertecknade, därtill vederbörligen bemyndigade, skrivit under denna överenskommelse.

Done at Strasbourg, this 26th day of October 1973, in the English and French languages, both texts being equally authoritative, in a single copy which shall remain deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each of the signatory and acceding States.

Fait à Strasbourg, le 26 octobre 1973, en français et en anglais, les deux textes faisant également foi, en un seul exemplaire qui sera déposé dans les archives du Conseil de l'Europe. Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe en communiquera copie certifiée conforme à chacun des Etats signataires et adhérents.

Som skedde i Strasbourg den 26 oktober 1973 på engelska och franska språken, vilka båda texter äger lika vitsord, i ett exemplar som skall vara deponerat i Europarådets arkiv. Europarådets generalsekreterare skall översända bestyrkta kopior till var och en av signatärerna och anslutande stater.

Appendix

Laissez-passer for a corpse

This *laissez-passer* is issued in accordance with the Agreement on the Transfer of Corpses, in particular Articles 3 and 5¹.

Authority is hereby given for the removal of the body of:

Name and first name of the deceased
.....

died on at

State cause of death (if possible)² and ³
.....

at the age of years.

Date and place of birth (if possible)

The body is to be conveyed

..... (means of transport)

from (place of departure)

via (route)

to (destination).

The transport of this corpse having been duly authorised, all and sundry authorities of the States over whose territory the corpse is to be conveyed are requested to let it pass without let or hindrance.

Done at on

Signature of the competent
authority

Official stamp of the competent
authority

1. The text of Articles 3 and 5 of the Agreement is to appear on the reverse side of the *laissez-passer*.
2. The cause of death should be stated in English or French or in the numerical WHO code of the international classification of diseases.
3. If cause of death is not stated for reasons of professional secrecy then a certificate indicating the cause of death should be placed in a sealed envelope accompanying the corpse during transport and be presented to the competent authority in the State of destination. The sealed envelope, which shall bear some external indication for identification purposes, shall be securely attached to the *laissez-passer*.
Alternatively, an indication should be made on the *laissez-passer* as to whether the person died of natural causes and of a non-contagious disease.
If this is not the case, the circumstances of the death or the nature of the contagious disease should be indicated.

Laissez-passer mortuaire

Il autorise le transfert de corps de :

décédé(e) le à

à l'âge de ans.

Date et lieu de naissance (si possible)

Le corps doit être transporté.....

..... (moyen de transport)

de (lieu de départ)

par (itinéraire)

à (destination)

Le transfert de ce corps ayant été autorisé, toutes les autorités des Etats sur le territoire desquels le transport doit avoir lieu sont invitées à le laisser passer librement.

Fait à, le

Signature de l'autorité compétente

**Cachet officiel de l'autorité
compétente**

¹ Le texte des articles 3 et 5 de l'Accord devra figurer au verso du laissez-passer.

² Indiquer la cause du décès, soit en français ou en anglais, soit en utilisant le code chiffré de l'O.M.S. de la classification internationale des maladies.

³ Si la cause du décès n'est pas donnée, pour des motifs ayant trait au secret professionnel, un certificat indiquant la cause du décès doit être placé sous enveloppe scellée, accompagner le corps au cours du transport et être présenté à l'autorité compétente dans l'Etat de destination. L'enveloppe scellée, qui comportera une indication extérieure permettant son identification, sera solidement fixée au laissez-passer.

Sinon, le laissez-passer doit indiquer si la personne est décédée de mort naturelle et d'une maladie non contagieuse.

Si ce n'est pas le cas, les circonstances du décès ou la nature de la maladie contagieuse doivent être indiquées.

Passersedel för lik

Härmed ges tillstånd till flyttning av stoftet efter:

Den avlidnes efternamn och förnamn

.....

avliden den i

Ange om möjligt dödsorsaken² och³

.....

vid års alder.

Födelsedag och födelseort (om möjligt)

Liket skall transporteras

..... (transportsätt)

från (avreseort)

via (färdväg)

till (bestämmelseort)

Vederbörligt tillstånd har lämnats till transport av detta lik, och samtliga myndigheter i de stater över vilkas territorium liket skall transporteras anmodas att låta det passera utan hinder.

.....den

Behörig myndighets underskrift

**Behörig myndighets officiella
stämpel**

1. Texten i artikel 3 och 5 i överenskommelsen skall finnas på passersedelns baksida.

2. Dödsorsaken skall anges på engelska eller franska eller med Världshälsoorganisationens sifferkod för internationell klassificering av sjukdomar.

3. Om dödsorsaken på grund av tystnadsplikt inte anges, skall ett intyg som utvisar dödsorsaken läggas i ett förseglat kuvert som åtföljer liket under transporten och lämnas till behörig myndighet i bestämmelsestaten. Det förseglade kuvertet, som utanpå skall vara försett med något kännetecken för identifieringen, skall sättas fast vid passersedeln.

Alternativt skall på passersedeln anges huruvida personen har avlidit av naturliga orsaker och av en icke-smittosam sjukdom.

Om detta inte är fallet, skall omständigheterna vid dödsfallet eller arten av smittosam sjukdom anges.